

MEMÒRIA D'ACTIVITATS DEL PROJECTE GUARDABOSC

IES BROCH I LLOP

1. Introducció

El Projecte Guardabosc és una iniciativa de la Direcció General d'Innovació Educativa i Ordenació duta a terme en estreta col·laboració amb la Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals de la Generalitat Valenciana, la Xarxa Jove i l'Institut Valencià de la Joventut (IVAJ).

La greu amenaça dels grans incendis forestals en el nostre territori requereix de la coordinació de les diferents administracions i dels centres docents per a posar en marxa polítiques educatives que permeten avançar cap a una consciència col·lectiva del problema.

El present document arreplega la memòria d'activitats realitzades en el marc d'este projecte educatiu desenrotllat durant el curs escolar 2024-2025 a L'IES Professor Broch i Llop de Vila-real. El projecte ha tingut com a finalitat principal sensibilitzar als estudiants sobre la importància dels ecosistemes forestals, promovent la seua conservació mitjançant l'aprenentatge actiu i el contacte directe amb la naturalesa.

Amb una metodologia didàctica s'han treballat continguts relacionats amb la biodiversitat, el canvi climàtic, els recursos naturals i la responsabilitat ecològica. Al llarg del projecte s'han dut a terme una sèrie d'activitats, que van abastar tant sessions teòriques com pràctiques a l'aire lliure, amb un enfocament transversal i interdisciplinari.

Es pot consultar més informació en <https://portal.edu.gva.es/iesbrochillop/projecte-guarda-bosc/>.

2. Objectius del projecte

2.1 Objectiu General

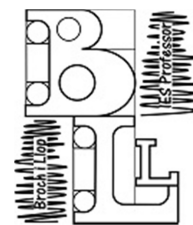
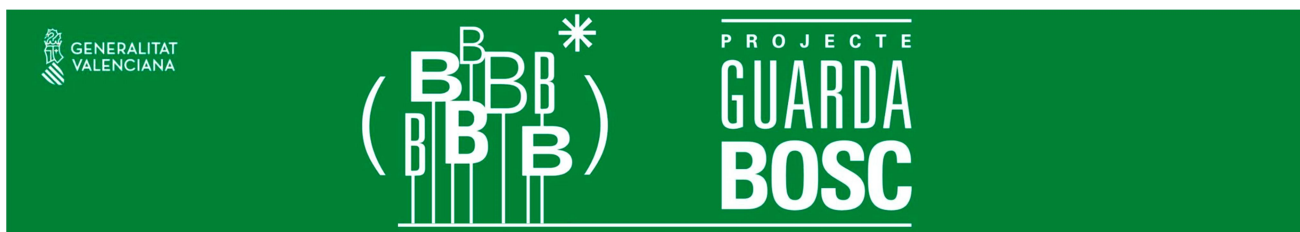
Desenrotllar en els estudiants una consciència ambiental crítica que els convertisca en agents actius en la protecció i conservació dels espais naturals, especialment dels boscos i ecosistemes valencians.

2.2 Objectius Específics

- Fomentar entre els alumnes actituds responsables que contribuïsquen a la protecció del medi ambient.
- Fomentar en l'alumnat la consciència i el coneixement sobre la prevenció d'incendis per a identificar riscos.
- Conèixer l'entorn natural i la realitat forestal valenciana.
- Aportar als alumnes ferramentes per a actuar de manera segura i responsable enfront d'una emergència forestal.
- Promoure valors com el respecte, la cooperació, la solidaritat i la sostenibilitat entre l'alumnat.
- Sensibilitzar a tota la comunitat educativa sobre la importància de la preservació dels boscos i ecosistemes.

3. Perfil dels estudiants i del professorat.

El projecte s'ha dut a terme en 5 grups de 1r ESO.

Este nivell reunit unes capacitats de curiositat, motivació i implicació que eren concordes amb els propòsits del projecte, permetent així el compliment dels objectius. A més s'engloba perfectament en el currículum d'este nivell, dins de la unitat d'Ecosistemes i medi ambient.

El projecte ha sigut dut a terme per dos professors del departament de Biologia i geologia i un del departament de Geografia i història, que han abastat la totalitat dels grups de 1erESO.

4. Continguts

Malgrat l'extens dels continguts del projecte, i les facilitats que presenta per a adaptar-lo a qualsevol contingut relacionat amb la protecció dels boscos i ecosistemes, en este curs s'ha decidit començar seguint les guies de continguts proporcionades per la Direcció General d'Innovació Educativa i Ordenació per a establir els continguts bàsics necessaris per a la comprensió de la problemàtica que suposen els incendis forestals en els nostres ecosistemes.

Els continguts treballats han sigut:

- Triangle del foc (calor, comburent, combustible).
- Comportament del foc.
- Tipus d'incendis. Parts d'un incendi. Fases d'un incendi.
- La propagació del foc.
- Mètodes i tècniques d'extinció.
- Conseqüències dels incendis forestals.
- Informació sobre preemergències meteorològiques i altres riscos del servei 112.

5. Metodologia Didàctica

El projecte es va desenrotllar a través d'una metodologia participativa, activa i experiencial. Es va prioritzar el treball cooperatiu, i el contacte directe amb el medi natural.

Les activitats van ser dissenyades en funció del nivell educatiu dels participants, de manera que promogueren la participació i el pensament crític entre l'alumnat.

6. Recursos i Materials per sessions

El projecte s'ha dut a terme durant un total de 5 sessions amb cada grup, i dos activitats transversals que s'han realitzat de manera continuada. Les sessions han comprés:

6.1.- Sessió 1: Conceptes bàsics. Triangle del foc. Comportament del foc.

Realitzada a l'aula. Amb contingut una mica més teòric (incendi, propagació, extinció, prevenció, emergència...) però treballada amb una metodologia activa i participativa i amb suport de ferramentes visuals.

6.2.- Sessió 2: Tipus d'incendis. Parts d'un incendi. Fases d'un incendi.

Realitzada a l'aula, aprofundint en conceptes importants amb una metodologia activa i participativa, utilitzant ferramentes visuals i activitats interactives.

6.3.- Sessions 3 i 4: La propagació del foc. Elaboració d'una maqueta forestal.

Esta activitat introdueix conceptes com a continuïtat de vegetació (combustible), tractaments sobre la vegetació (podes, desbrossaments, curtes...), gestió forestal sostenible, etc... i relaciona les condicions del medi natural i la velocitat de propagació d'un incendi forestal.

Durant dos sessions, els alumnes de cada grup han elaborat peces en forma de cases i arbres per a l'elaboració de dos maquetes. En una d'elles les cases es disposen prop dels arbres, simulant la falta de gestió forestal i neteja en terreny forestal. En l'altra les cases es disposen de forma ordenada i amb una massa forestal correctament gestionada per a evitar la propagació del foc en cas d'incendi.

6.4.- Sessió 5: Visita zona incendiada. Mètodes i tècniques d'extinció. Conseqüències dels incendis forestals.

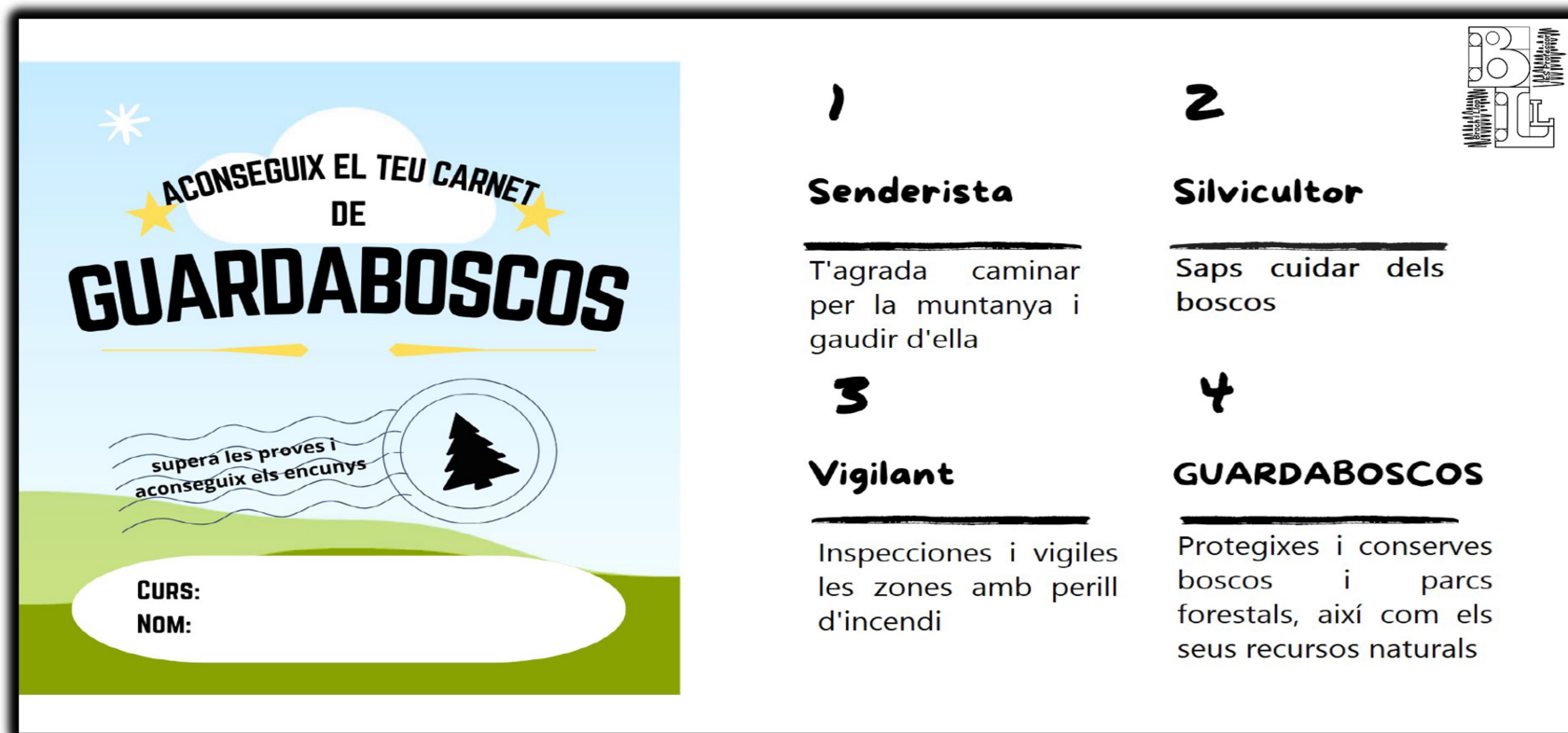
Durant un matí l'alumnat de tots els grups va realitzar una excursió conjunta a la zona de l'Ermita de la Font de la Salut del Desert de les Palmes. Vam estar acompanyats per 3 agents mediambientals i una bombera forestal que havia participat en l'extinció de l'incendi ocorregut 1 any abans.

La visita va ser molt interessant i formativa, i els alumnes la van valorar molt positivament.

6.5.- Activitat transversal: Carnet de guardabosc.

Al començament del projecte, vam desenrotllar un Carnet de guardabosc que va ser repartit a cada un dels alumnes. Durant cada una de les sessions els alumnes han presentat el carnet i els ha sigut encunyat, de manera que han anat avançant pels diferents nivells a mesura que participaven en cada una de les sessions i ampliaven els seus coneixements en la matèria.

6.6.- Activitat transversal: Elaboració d'un panell informatiu.

Durant els mesos de maig i juny es va posar en marxa una activitat per a millorar la percepció de l'alumnat cap a la informació de rellevància que ofereix la Conselleria d'Emergències i Interior en la pàgina <https://www.112cv.gva.es>, que considerem bàsica a l'hora de programar activitats sobretot a l'estiu.

Els alumnes van preparar un panell informatiu visible per a tot el personal del centre, que es va anar actualitzant dia a dia per cada un dels grups, en el qual es podia veure el nivell de risc del dia i recomanacions adaptades per a cada un dels nivells.

Les recomanacions preparades pels alumnes van ser:

RECOMANACIONS NIVELL DE RISC 1

- Gaudix de la muntanya i la naturalesa
- Només pots fer foc en zones preparades i habilitades
- Estaciona el teu vehicle sol en els llocs indicats
- No deixes escombraries a la muntanya

RECOMANACIONS NIVELL DE RISC 2

- Gaudix de la muntanya i la naturalesa amb precaució
- Si fas foc en una zona habilitada assegura't que queda ben apagat
- No estaciones el teu vehicle sobre vegetació seca o morta
- Si és possible arreplega els residus que trobes i deposita'ls en contenidors o papereres

RECOMANACIONS NIVELL DE RISC 3

- Segueix les normes i consells dels Agents Mediambientals
- Ten precaució amb els aparells que produeixen llum o calor
- Està prohibit fer foc fins i tot en zones habilitades

7. Autoavaluació

La valoració general de l'alumnat ha sigut molt positiva, amb uns nivells de conscienciació sobre la problemàtica dels incendis forestals que considerem alta. La seua motivació augmenta en esta mena de projectes en els quals es pot adoptar una metodologia molt més flexible i amb continguts que per a ells escapen als obligatoris del llibre de text.

El professorat també ha valorat molt positivament la realització del projecte, perquè acostia als estudiants de manera pràctica i amena la importància del respecte i cura als nostres ecosistemes forestals, la qual cosa és essencial per a evitar la deterioració (en molts casos irreversible durant dècades) que produïxen els incendis forestals.

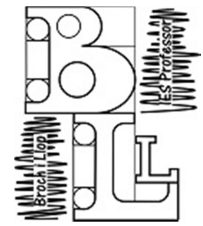
8. Activitats per a pròxims cursos

Per diversos motius, algunes activitats proposades al llarg de la realització del projecte no han pogut dur-se a terme, o directament s'han proposat per a futures concessions del mateix perquè han sigut conegudes en la sessió final de posada en comú d'activitats amb altres centres. Algunes d'estes activitats són:

- Control de qualitat de l'aire
- Anàlisi del climograma d'una zona determinada i la seua relació amb els incendis forestals
- Estudi mediambiental (fauna i flora) de recuperació en una àrea cremada
- Exposició de cartells de zones cremades del País Valencià
- Senyalització i camins GR i PR
- Xarrada sobre fauna dels ecosistemes forestals
- Celebració del "Dia del Medi Ambient" (5 de juny)

9. Conclusions

El Projecte Educatiu Guardabosc ha demostrat ser una experiència educativa transformadora. A través d'activitats integradores, ha aconseguit desenrotllar en l'alumnat una gran sensibilitat ambiental, al mateix temps que ha promogut

el coneixement científic i l'acció social respectuosa sobre el medi ambient. Este tipus d'iniciatives resulten fonamentals per a la formació de ciutadans compromesos amb la sostenibilitat i el manteniment dels nostres ecosistemes.

Considerem que la continuïtat del projecte en els pròxims cursos en l'IES Broch i Llop, és una necessitat educativa, social i ambiental, en resposta a un dels grans desafiaments ambientals del nostre temps com són els incendis forestals.